

วัณโรคปอดเป็นโรคที่ต้องใช้ระยะเวลาการรักษาที่ยาวนานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ประสิทธิภาพของการรักษาวัณโรคจึงขึ้นอยู่กับส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างเหมาะสม การศึกษาเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเอง และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การรับรู้ภาวะสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดูแลตนเอง การรับรู้ภาวะสุขภาพ และการสนับสนุนทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยวัณโรคที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 112 ราย ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม 2548 ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทดสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ (0.71-0.96) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและหาความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยวัณโรคมีพฤติกรรมการดูแลตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง การรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวม และการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการดูแลตนเองมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำ และระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ผลการศึกษาคั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับพยาบาลผู้รับผิดชอบดูแลผู้ป่วยวัณโรคได้ตระหนักในความสำคัญของการรับรู้ภาวะสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย ในการรักษาควบคุมวัณโรคปอดที่มีประสิทธิภาพ

Pulmonary tuberculosis is a disease that needs a long period of continuous treatment. Therefore, effectiveness of tuberculosis treatment depends on promoting patients to perform suitable self care behavior. The purposes of this descriptive study were to describe self care behaviors and related factors such as, perceived health status, social support, and to identify relationships among self care behavior, perceived health status and social support. The subjects were 112 tuberculosis patients receiving treatment at Doisaket hospital, Chiang Mai province. Data collection was carried out from January to March 2005. The instruments used for data collection was a questionnaire, which the content validity was confirmed through a panel of experts. Test reliability of this questionnaire was at an acceptable level (0.71-0.96). Data were analyzed by using descriptive statistics, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The findings demonstrated that self care behavior was at a high level, perceived health status and social support were at a moderate level. Self care behavior was significantly related to perceived health status and social support at a low level and a moderate level respectively ($p < .05$).

The findings of this study indicate that professional nurses who take responsibility in caring for tuberculosis patients should recognize the significance of perceived health status and social support to enhance self care behavior. This is anticipated to help cure and control tuberculosis effectively.